

[Justitsministeren]

Situationen er herefter den, at antallet af narkomaner i vore fængsler har vist en foruroligende stigning i de sidste par år, men at det samlede antal dog ikke er højere end det, vi havde i midten af 1970'erne.

Værre er det gået med antallet af personer, der er indsat i fængsel for handel med narkotika uden selv at være stofbrugere. Forholdet er her det, at mens der på et givet tidspunkt i 1972 var indsat 85 sådanne narko-handlere, var dette tal i september 1979 steget til 150.

Det er klart, at denne stigning i antallet af typiske professionelle narko-forhandlere uden egne stofproblemer må give anledning til betydelig bekymring, bl. a. på grund af disse indsattes mulighed for tilknytning til det professionelle omsætningsmiljø uden for fængslerne, og det kan derfor ikke undre, at problemerne med hensyn til indsmugling og forbrug af narkotika er forøget i fængslerne i de senere år. Men det er nok alligevel værd at bemærke, at problemet tilsyneladende har været noget aftagende på nogle af de store lukkede anstalter i de senere måneder.

Problemet med hensyn til indsmugling og forbrug af narkotika har naturligvis også sammenhæng med den udvikling af fængselsforholdene, der er gennemført siden 2. verdenskrig, bl. a. i henseende til friere mulighed for besøg og udgang. Disse friere forhold og den omstændighed, at narkotiske stoffer næsten intet fylder, har bevirket, at det har været meget vanskeligt at modvirke indsmugling og forbrug af narkotika på fængslerne til stor skade for fængselsmiljøet og til fare for de enkelte indsatte, ikke mindst de svage i fællesskabet.

Inden jeg går videre i min fremstilling, vil jeg indskyde, at misbruget har flere forskellige former, hvoraf nogle er betydelig mindre farlige og mindre belastende for den enkelte og for helheden end andre. Der er således tale om en væsentlig forskel på de situationer, hvor uro og forstyrrelser skyldes misbrug af forskellige former for medicin eller brug af hash, og de alvorligere, hvor problemet skyldes anvendelse af hårdestoffer. Alle tre former for misbrug skal bekæmpes, men deres farlighed for den enkelte og for miljøet er forskellig.

Når jeg gør denne bemærkning, er det, fordi en del af de episoder i fængslerne, der har været offentligt omtalt, har skyldtes de

knap så belastende former for misbrug; det er heldigvis langtfra altid de hårde stoffer, der skaber problemerne.

Derefter vil jeg slå to ting fast. For det første er jeg fuldstændig enig i den linje i retning af humanisering af fængselsforholdene, som har været karakteristisk for de sidste mange års kriminalpolitik. Jeg ville anse det for et helt uacceptabelt tilbageskridt, hvis tilstedeværelsen af et antal narkomaner i vore fængsler skulle medføre indførelse af så væsentlige generelle restriktioner i fængslerne, at disse måtte få den virkning, at de på afgørende måde skader bestræbelserne for resocialisering af de indsatte og bestræbelserne på at begrænse de socialt og psykisk negative virkninger af et fængselsophold.

Men det er lige så klart, at jeg ikke kan acceptere, at forholdene i vore fængsler tager en sådan vending, at der bliver mere eller mindre fri adgang til narkotika, med den følge at fængselsmiljøet forråes, at narkomanernes forhold forværrer yderligere, at vold bliver almindelig, og at svagere sjæle påtvinges dette miljø og dermed eventuelt tvinges ind i et forbrug af euforiserende stoffer. Jeg mener, det er nødvendigt at gribe ind over for sådanne forhold, især for at beskytte de svage i et i forvejen meget hårdt miljø, selv om en indgriben eventuelt vil nødvendiggøre nogle indskrænkninger i de indsattes temmelig frie forhold.

Inden jeg går videre med at redegøre for de trufne og påtænkte foranstaltninger, vil jeg nævne, at justitsministeriet ikke er i besiddelse af et materiale, der belyser, om og eventuelt i hvilket omfang indsatte påtvinges narkotika af medfanger. Jeg vil ikke afvise, at der kan forekomme tilfælde, hvor noget sådant har fundet sted, ligesom der forekommer tilfælde, hvor personer, der ved indsættelsen ikke var brugere af euforiserende stoffer, i fængsel har brugt sådanne stoffer, i alt fald for en tid.

Jeg anser det imidlertid for nødvendigt, at man prøver at skaffe sig nærmere oplysninger om sådanne forhold, og jeg har derfor bedt justitsministeriets kriminalpolitiske forskningsgruppe om at overveje, hvordan der vil kunne foretages en nærmere undersøgelse af disse vanskeligt målelige forhold.

Uanset om en sådan tvang finder sted eller ikke gør det – og det ved vi altså for lidt om – er det imidlertid nødvendigt at træffe